inspiratie

Zwolle

Terrasvisie Zwolle

mei 2024

Inhoud

1 Inleiding **4**

2 Ambities en doelen **6**

2.1 Toekomstperspectief Stadshart Zwolle 6

2.2 Ambities en doelen terrasvisie 8

3 Visie **10**

3.1 Ruimte voor terrassen in het Stadshart 10

3.2 Kwaliteitsaspecten van terrassen 13

3.3 Beeldkwaliteit terrassen 20

4 Vervolg **28**

4.1 Vervolgaanpak 28

Colofon

1 Inleiding

Zwolle is een aantrekkelijke en gastvrije stad voor zijn inwoners en bezoekers. De binnenstad is in trek en volop in ontwikkeling. Verblijven is belangrijk in ons stadshart en terrassen hebben daar een belangrijk aandeel in. Met deze terrasvisie en heldere regels voor terrassen willen wij een goede balans waarborgen tussen de verschillende functies die gebruik maken van de openbare ruimte en inzetten op een doorlopende opwaardering van de openbare ruimte. Wij willen dat de visie en regels bijdragen aan een toekomstbestendig en levendig Stadshart en de beleving van onze stad als huiskamer, culturele, historische en gastvrije stad.

We willen de openbare ruimte zo inrichten dat er ruimte is voor gezelligheid, inspiratie, ontspanning en groen. Een groot gedeelte van de openbare ruimte wordt gebruikt door ondernemers om hun terrassen op te exploiteren. Dat willen we ook graag, want terrassen nodigen uit om in de stad te blijven en dragen bij aan een goed verblijfsklimaat en levendigheid.

Terrassen staan voornamelijk in de openbare ruimte, waardoor er minder ruimte is voor andere functies zoals niet-commerciële zitplaatsen, loopruimte, groen en evenementen. De zichtbaarheid van winkels komt soms in het gedrang.

Ook kunnen terrassen het woongenot van omwonenden verstoren door geluidsoverlast en vervuiling. Daarnaast kunnen terrassen zorgen voor een rommelige uitstraling door bijvoorbeeld het opslaan van meubilair buiten openingstijden, afval of verouderd meubilair.
Op dit moment heeft de gemeente Zwolle nog geen terrasvisie en bieden de regels onvoldoende handvaten om op de gewenste ontwikkeling van onder andere kwaliteit en uitstraling te kunnen sturen.

Samen maken we de stad

De visie vormt het kader en schetst hoe we de gewenste ontwikkeling van terrassen voor ons zien. Deze visie op terrassen is niet handhaafbaar, maar schetst het wensbeeld. De beleidsregels gaan over het vergunningverleningsproces. De nadere regels voor terrassen zijn concrete voorschriften die gelden voor alle terrassen. De terrasvisie moet inspireren en de uitgangspunten voor terrassen helder weergeven. Het is de basis voor uitwerking in lokale regelgeving zoals beleidsregels, nadere regels voor terrassen en plannen voor herontwikkeling. Deze visie is tot stand gekomen met input van belangengroepen zoals, KHN-regio Zwolle, de bbZ (bewonersvereniging binnenstad Zwolle), Toegankelijk Zwolle en Zwolle Fonds. Daarnaast zijn horecaondernemers bevraagd in drie participatiebijeenkomsten. Ook is input opgehaald in een informatieavond voor onder anderen bewoners van het Stadshart. De input uit deze gesprekken is meegenomen in deze visie en de regels voor terrassen.

Uitgangspunten

Voor het exploiteren van een terras in de openbare ruimte dient een vergunning te worden aangevraagd. De gemeente Zwolle hanteert een vijftal uitgangspunten waaraan wordt getoetst wanneer een aanvraag voor een nieuw terras wordt ingediend. Dit zijn:

1. Veiligheid
2. Toegankelijkheid en inclusiviteit
3. Historisch stadsgezicht en zichtlijnen
4. Uitstraling en kwaliteit
5. Balans in de openbare ruimte

Deze uitgangspunten staan in figuur 1 uitgelegd.

Uitgangspunten voor terrassen

1 Veiligheid
De bereikbaarheid voor veiligheids- en hulpdiensten is van groot belang, hier moet rekening mee worden gehouden. Daarnaast moet de inrichting van het terras deugdelijk zijn en goed kunnen worden vastgezet. Cameratoezicht mag niet worden geblokkeerd door terraselementen.

2 Toegankelijkheid en inclusiviteit
We willen een stad zijn waarin iedereen welkom is. De openbare ruimte moet bereikbaar, bruikbaar en begrijpelijk zijn voor iedereen. In Zwolle willen we dat iedereen de openbare ruimte op een gelijkwaardige en zo zelfstandig mogelijke manier kan gebruiken. Hiermee onderschrijven we het manifest 'De Rechtvaardige Straat'.

3 Historisch stadsgezicht en zichtlijnen
De binnenstad van Zwolle heeft een beschermd stadsgezicht door de historische gevels en panden. Uitzicht op deze bijzondere panden dient te worden gewaarborgd. Zichtlijnen zijn van groot belang voor oriëntatie in de stad, ze geven perspectief en nodigen uit tot het ontdekken van de binnenstad. Ook blijft de stad hierdoor overzichtelijk.

4 Uitstraling en kwaliteit
Terrassen zijn een beeldbepalend onderdeel van de openbare ruimte. Dat betekent dat er spelregels nodig zijn om een bepaalde basiskwaliteit na te streven. Om eigenheid, uniciteit en originaliteit te stimuleren wordt in zekere mate flexibiliteit gegeven in de bepaling van kleuren en materialen van de terrasinrichting. Om richting te geven aan de gewenste beeldkwaliteit is een hoofdstuk met beeldkwaliteit opgesteld.

5 Balans in de openbare ruimte
Met ondernemers en andere belanghebbenden werken we samen aan een aantrekkelijke binnenstad en borgen we de balans tussen de verschillende functies in de openbare ruimte. We hebben oog voor de verschillende belangen, zoeken afstemming en bieden maatwerk.

figuur 1. de uitgangspunten voor terrassen uitgelegd

2.1 Toekomstperspectief Stadshart Zwolle

Zwolle is een historische Hanzestad in een landschap vol rust en ruimte en met een cultuurrijk verleden, dat nog altijd zichtbaar is in het historische stadscentrum met haar statige herenhuizen, de vestigingsmuren, de indrukwekkende Sassenpoort, de Grote Kerk en de Peperbus.

In Zwolle komen wonen, werken, ontmoeten, leren, winkelen en cultuur samen in een bruisend en gastvrij Stadshart waar altijd iets is te beleven. De historische binnenstad, de Singel en de omliggende wijken kennen veel bijzondere plekken en hebben ieder hun eigen, kenmerkende sfeer. Daarin is terug te zien hoe de stad op historische wijze is gegroeid en zich stap voor stap verder heeft ontwikkeld. Het Stadshart is het hart van Zwolle.

Ons Stadshart groeit naar een nieuwe vorm van stedelijkheid, met behoud van de belangrijkste kenmerken en kernwaarden van Zwolle: een historische stad, een groene deltastad, een ondernemende stad, een culturele stad, een compacte, gastvrije en bereikbare stad, die toegankelijk is voor iedereen.

Met het ontwikkelprogramma 'Ons Stadshart van Morgen' wordt ingezet op 'binnenstedelijke groei', dat wil zeggen dat er meer gaat worden gewoond, gewerkt en gerecreëerd in hetzelfde stukje stad. De groei die de nieuwe stedelijkheid met zich meebrengt, vraagt erom dat sommige plekken een ander gebruik of een andere inrichting krijgen. De herinrichting van gebieden vraagt om een integrale aanpak. Zo is bijvoorbeeld aandacht voor groen en klimaatadaptatie in de stad randvoorwaardelijk voor het realiseren van een toekomstbestendig Stadshart. Verder wordt vanuit het ontwikkelprincipe 'de ondernemende en creatieve stad' ingezet op het meer positioneren van Zwolle als creatieve, experimentele en innovatieve Hanzestad.

Ontwikkelgebieden in het Stadshart

De binnenstad van Zwolle is volop in ontwikkeling. In de diverse ontwikkelingsgebieden en bij de herinrichting van de openbare ruimte worden plekken gecreëerd met een hoge verblijfskwaliteit, meer groen en minder ruimte voor de auto. Zo wordt de openbare ruimte in de binnenstad steeds aantrekkelijker voor voetgangers en fietsers. Pleinen en straten worden stapsgewijs heringericht ten gunste van het verblijven en ontmoeten.

De komende jaren worden meer plekken in de binnenstad getransformeerd, waarbij ruimte ontstaat voor nieuwe horeca met terras. Denk hierbij aan terrassen aan de kade langs Thorbeckegracht, waar parkeerplaatsen worden vervangen door een aantrekkelijke voetgangerszone of bij een horecapaviljoen in het Singelpark.

Ook in de grotere ontwikkelgebieden bestaat de kans om ruimte te bieden aan terraslocaties wanneer deze de positionering van de stad versterken en de belevingswaarde van de stad vergroten. Dit zijn gebieden waarvoor gebiedsvisies zijn of worden opgesteld.

figuur 2. sfeerimpresse van de Thorbeckegracht uit visiedocument ‘Ons Stadshart van Morgen’

2.2 Ambities en doelen terrasvisie

Onze ambitie is om met elkaar te bouwen aan aantrekkelijke, levendige, gastvrije en toegankelijke stad met terrassen die de kwaliteiten van de stad versterken en de belevingswaarde van de stad vergroten. De terrasvisie geldt voor het hele Stadshart en heeft als doel...

...te zorgen dat de stad aantrekkelijk is en blijft
Daarom is het van belang dat de visie handvaten biedt voor een kwalitatief hoogwaardige en gastvrije uitstraling van terrassen, zodat de kwaliteiten van de stad volop tot zijn recht komen.

...bij te dragen aan Zwolle als experimentele en innovatieve Hanzestad
De binnenstad is belangrijk in de eerste kennismaking van een bezoeker van de stad en vormt een belangrijk gebied voor de identiteit en trots van de inwoner. Bijzondere terraslocaties hebben het potentieel om bij te dragen aan de positionering van de stad, met kwaliteit en creativiteit. De gemeente wil dan ook graag samenwerken met de horecaondernemers en de creatieve sector van de stad om creativiteit op en om terrassen te realiseren. Dit kan ook een positieve invloed hebben op het trekken van nieuwe (jonge) binnenstadbewoners.

...de ruimtelijke afstemming tussen verschillende gebruikers te bevorderen
De situering van terrassen dient te worden afgestemd met de ruimte die nodig is voor iedereen die de binnenstad bezoekt. hulpdiensten en (centrum)activiteiten zoals evenementen. De doorstroming en toegankelijkheid moeten worden gewaarborgd. We willen een inclusieve stad zijn die voor iedereen goed toegankelijk is. We voorkomen obstakels in logische en voorspelbare looproutes.

...een goed stedelijk klimaat en het bevorderen van de belevingswaarde
Winkels dienen goed zichtbaar en toegankelijk te blijven en de belangen van bewoners nabij het terras worden goed afgewogen. Sfeer, beleving en reuring maken de stad gezellig en aantrekkelijk. Tegelijkertijd moet er ook ruimte blijven voor verstilling en groen en is het belangrijk dat de openbare, non-commerciële plekken in de stad niet worden verdrongen door terrassen, zodat het aantrekkelijk wordt om lang te verblijven in de stad.

...bij te dragen aan Zwolle als duurzame stad
De transitie naar een klimaatneutrale samenleving is één van de belangrijkste uitdagingen waar we op dit moment voor staan. We hebben duurzaamheid hoog in het vaandal staan. Daarom streven we naar CO2-neutrale terrassen. Het gebruik van duurzame materialen voor het terrasmeubilair draagt hieraan bij. Ook kunnen bijvoorbeeld plaids gasten op een duurzame wijze voorzien van een warm verblijf op het terras.

...duidelijke, concrete en uitvoerbare terrasregels vast te stellen die goed zijn na te leven en zo nodig ook goed zijn te handhaven
De belangen in het gebruik van de openbare ruimte zijn verschillend. De ondernemer heeft een commercieel belang om het terras te exploiteren en met elkaar hebben de gemeente, inwoners, bezoekers en ondernemers een algemeen belang om de openbare ruimte: leefbaar en aantrekkelijk te houden. Daarom is het belangrijk om regels op te stellen voor terrassen in onze stad. Handhavend optreden wanneer nodig draagt ook op een positieve manier bij aan het ondernemersklimaat en de onderlinge relatie.

3.1 Ruimte voor terrassen in het Stadshart

Het is belangrijk dat er een evenwicht is tussen de ruimte die terrassen innemen en de ruimte die er moet zijn voor andere functies en belangen, zoals fijne looproutes of ruimte voor bezoekers van de stad die ergens kunnen zitten zonder iets te moeten consumeren.

In de verdeling van de ruimte wordt er rekening gehouden met de verschillende functies in de binnenstad, waaronder:

- Optimale bereikbaarheid en toegankelijkheid voor bewoners, bezoekers en hulpdiensten;
- Groene plekken om water te bergen en om een bijdrage te leveren aan de biodiversiteit en het tegengaan van hittestress;
- Niet-commerciële zitplaatsen;
- Evenementen en de markt;
- Zichtbaarheid van monumenten, cultureel erfgoed en bezienswaardigheden;
- Winkeliers en woonfuncties.

Typen terrasgebieden

In Zwolle onderscheiden we drie soorten terrasgebieden: terrassenconcentraties, terrassen gemende straten waar ook winkels zijn en gewoond wordt en terrassen op een onderscheidende locatie. In figuur 7 staan deze beschreven. We maken onderscheid in deze gebieden omdat de terrasgebieden elk eigen ruimtelijke (on)mogelijkheden hebben en de gewenste uitstraling per type terrasgebied verschilt. Op grote historische pleinen zoals de Grote Markt, de Melkmarkt of de Nieuwe Markt vinden we samenhang en een bepaalde mate van rust in kleurgebruik belangrijk omdat deze terrassen een grote invloed hebben op het historische karakter van het plein.
Op een onderscheidende locatie is juist weer meer ruimte voor creativiteit en kleur. Door dit onderscheid te maken wordt de beleving van de verschillende gebieden versterkt. Dit is nader uitgewerkt in de paragrafen over de beeldkwaliteit van de terrasgebieden (vanaf pagina 21).

Terrassoorten

Binnen de genoemde terrasgebieden zijn verschillende soorten terrassen te onderscheiden.
Gevelterrassen staan direct tegen de gevel van de horecazaak, meestal met één rij tafels.
Een eilandterras is het verlengde van het gevelterras. Tussen een gevelterras en een eilandterras is altijd een looppad van bij voorkeur 2,5 meter en minimaal 1,5 meter breed in een straat en 3,5 meter breed op een plein. Naast deze twee terrassoorten zijn er ook terrassen die niet in deze verdeling passen. Dit zijn de onderscheidende terrassen en altijd op een bijzondere plek gesitueerd.

figuur 3. een terras aan het water in een groene setting bevordert de belevingswaarde van de stad

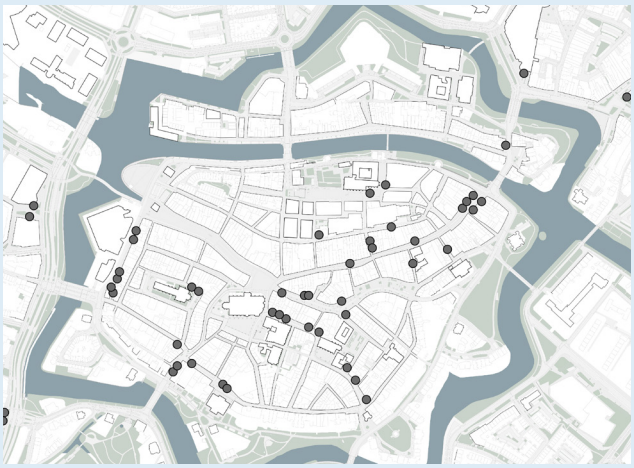
figuur 4. een eilandterras in een winkelstraat

figuur 5. een pop-up terras op een bijzondere plek biedt ruimte voor creativiteit en experiment

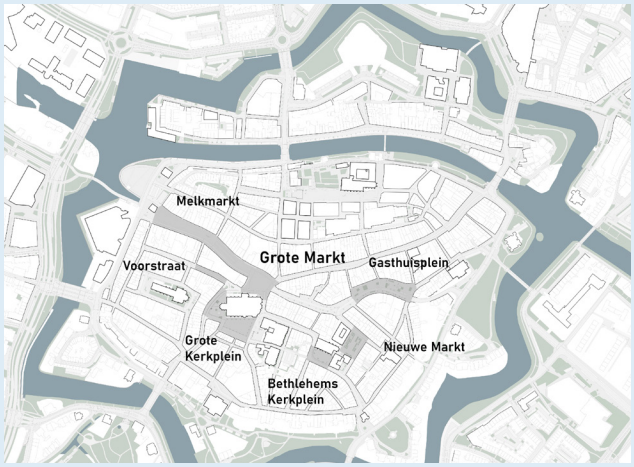

figuur 6. bij een terrassenconcentratie kan afstemming zorgen voor samenhang en kwaliteit

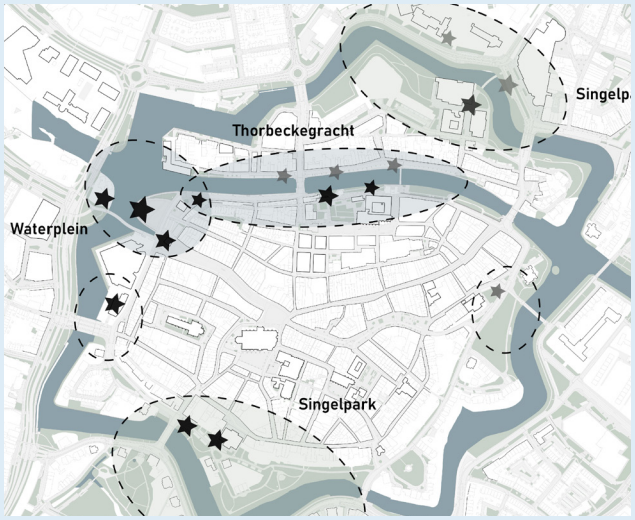
Terrassen in gemengde straten

Door de hele stad komen terrassen voor. In winkelstraten vormen ze een plek om tijdens het winkelen even neer te strijken. Tegelijkertijd is er een steeds verdere verkleuring in de winkelstraat van retail naar horeca. De terrassen hebben hier een ondergeschikte functie. Bij terrassen in gemengde straten moet er rekening worden gehouden met elkaar om elkaars belangen niet te belemmeren.

Terrassenconcentraties

Terrassenconcentraties zijn pleinen en soms ook straten waar terrassen in grote mate zijn geconcentreerd en de dominante functie zijn. Vaak zijn dit historisch waardevolle pleinen waar tegelijk ook veel verschillende gebruikers door elkaar heen lopen. Ieder plein heeft zijn eigen identiteit. We hebben een hoge ambitie als het gaat om de kwaliteit van deze pleinen.

Onderscheidende terraslocaties

Onderscheidende terraslocaties hebben een bijzondere ligging aan het water of op een andere bijzondere plek. Deze terrassen voegen belevingswaarde, uniciteit en creativiteit toe aan de stad.
Plekken voor bijzondere terrassen zijn bijvoorbeeld locaties aan de stadsgracht, het Singelpark of aan de Thorbeckegracht. Op bijzondere locaties kunnen gevarieerdere typen terrassen voorkomen. Ze wijken af van de reguliere terrassen en zijn niet altijd duidelijk een gevel- of eilandterras.

figuur 7. typen terrasgebieden in de binnenstad (indicatieve locaties, exacte terrasvergunningen en afmetingen kunnen worden geraadpleegd op de interactieve Terrassenkaart Zwolle)

Gevelterras, eilandterras en onderscheidend terras

In het Stadshart zijn drie soorten terrassen te onderscheiden: gevelterras, eilandterras en onderscheidend terras (bijvoorbeeld het stadsstrand en terrassen bij op het gazon langs het water). Alle terrassen aan een horecapand zijn gevelterrassen. Een eilandterras is gescheiden van een horecapand door functionele openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld een looppad. Waar de verschillende typen worden toegepast heeft te maken met de locatie in het Stadshart, de beschikbare openbare ruimte en de mogelijke cultuurhistorische waarde van het betreffende pand. Op veel plekken is ruimte voor zowel een gevelterras als een eilandterras. Onderscheidende terrassen bevinden zich op een afwijkende locatie (niet in een straat of op plein) en komen beperkt voor. Er gelden specifieke afspraken (maatwerk) over de positionering en uitstraling.

figuur 8. een voorbeeld van een gevelterras bij een terrasconcentratie

figuur 9. een voorbeeld van een eilandterras in een winkelstraat

figuur 10. terras op een bijzondere locatie met een experimenteel en bijzonder karakter

3.2 Kwaliteitsaspecten van terrassen

Algemene kwaliteitsaspecten van terrassen

In Zwolle zijn we trots op de kwaliteit van de historische binnenstad. Daar dragen ook de ondernemers aan bij. Om de kwaliteit van terrassen te waarborgen kennen we algemene kwaliteitsaspecten voor terrassen. Deze gelden in de basis voor ieder terrassoort.

Gastvrije terrassen

Terrassen dienen een open en uitnodigende uitstraling te hebben en zijn van alle kanten te betreden. Zorg dat terrasmeubilair daarom géén ruimte afbakent en dat de zitplaatsen zijn gericht op de openbare ruimte.

Geen terraselementen buiten terrasgrens

Het opstellen van alle terrasmeubilair en reclameborden, trolleys of serveermeubilair dient te worden ingepast binnen de vergunde terrasruimte.
De terrasgrens wordt door middel van pinnen in de bestrating aangegeven, zodat voor de ondernemer en handhaver duidelijk is binnen welke ruimte het terras mag worden opgesteld.

Onderschikte reclame

Om een kwalitatieve uitstraling van de openbare ruimte en de historische bebouwing te waarborgen, zijn parasols uitgevoerd in een bepaalde basiskleur passend bij de omgeving. Eventuele reclame kan, mits deze ondergeschikt is: maximaal 25% van de parasol.

Transparante terrasschermen

Om gevels en straten goed te kunnen ervaren streven we naar zo min mogelijk en zo transparant mogelijke terrasschermen. Terrasschermen zijn maximaal 1,75 meter hoog en zijn maximaal 0,75 meter dicht aan de onderzijde van het scherm. Ze staan altijd haaks op de gevel zodat ze het terras niet afsluiten van de openbare ruimte.

Terrassen zijn gelijkvloers aan de bestrating

Omwille van toegankelijkheid, rust en kwaliteit wordt geen andere ondergrond dan de bestrating van het Stadshart toegepast. Vlonders zijn uitgesloten omdat deze onhygiënisch zijn (trekken door achterblijvende etensresten ratten aan), gauw kapotgaan en niet mooi verouderen.

Basiskwaliteit meubilair

Om een bepaalde basiskwaliteit te behalen wordt van ondernemers verwacht dat er kwalitatief hoogwaardige materialen zoals hout, aluminium en hoogwaardig kunststof wordt geplaatst op het terras. Het is belangrijk dat meubilair lang mooi blijft (duurzaam veroudert) en dus ook lang meegaat.

Duurzame terrassen

Duurzaamheid is een breed gedragen thema. Daarom streven we naar duurzaam meubilair en andere inrichtingselementen zoals verlichting met een lange levensduur. Voor meubilair is duurzaamheid gebaseerd op materialen die lang meegaan, herbruikbaar zijn en op een duurzame manier verouderen. De gemeente wil CO2-vrije terrassen, deze ambitie is ook door een aantal ondernemers uitgesproken. Terrassen verwarmen met fossiele brandstoffen past niet bij een klimaatbewuste stad. Het toepassen van fossiele brandstoffen voor het verwarmen van terrassen mag niet meer vanaf 2028.

Afstemming

Naast diversiteit en eigenheid is er op terrasconcentraties op grote pleinen in grotere mate behoefte aan rust en afstemming. Hier worden horecaondernemers gestimuleerd om onderdelen van het terras op elkaar af te stemmen, zoals de kleur, maatvoering en positionering van parasols en de opstelling van het meubilair zodat de uitstraling en daarmee de belevingswaarde wordt bevorderd.

figuur 11. een gevelterras in de Sassenstraat

Gevelterrassen

Een gevelterras is direct (of zo direct mogelijk) tegen de buitengevel van het horecabedrijf geplaatst. Voor gevelterrassen gelden enkele specifieke uitgangspunten.

Voor de eigen gevel

Gevelterrassen zijn in principe voor de eigen gevel gepositioneerd. In uitzonderlijke situaties kan het terras breder zijn, namelijk bij tijdelijke of langdurige leegstand van het naastgelegen pand of een blinde gevel aan de overzijde. Uitsluitend in overleg en met instemming van de gemeente, kan hier aanspraak op worden gemaakt.

Diepte gevelterras

De diepte van het gevelterras is afhankelijk van de breedte van het straatprofiel of van de beschikbare ruimte voor terras op het plein. Hierbij wordt altijd rekening gehouden met de afmetingen voor voetgangerszones en zones voor hulpdiensten.
In de terrasconcentratiegebieden wordt de diepte afgestemd op de naastgelegen ondernemingen.

Open en gastvrije uitstraling

Openheid en zichtbaarheid van terrassen dragen bij aan het gastvrije karakter van een Zwols terras.
Bij straten met een gemengd karakter (terrassen in gemengde straten) is de zichtbaarheid van de aangrenzende ondernemers net zo belangrijk als het comfort voor de klant op het terras. Om klanten comfort en beschutting te bieden kan gebruik gemaakt worden van aankleding; hierbij heeft de toepassing van planten de voorkeur. Een afscheiding mag alleen haaks op de gevel worden geplaatst, dient verplaatsbaar te zijn en mag dus niet nagelvast bevestigd worden aan de grond of het pand. Overige belangrijke aspecten om rekening mee te houden bij de uitvoering van afscheidingen: goed contact met de straat, vergroening en vandalismebestendigheid.

Inklapbare luifels

Gevelterrassen mogen worden voorzien van luifels, echter zijn hier wel voorwaarden aan verbonden. Dit zijn omgevingsvergunningplichtige bouwwerken en worden ook op die wijze getoetst. Om zowel ruimte als flexibiliteit in het Stadshart te behouden moeten de luifels in kunnen klappen. Dit garandeert bereikbaarheid voor zowel hulpdiensten als bevoorrading. Daarnaast zorgen ingeklapte luifels voor meer daglicht in interieur tijdens donkere dagen en wordt de levensduur van de luifels verlengd. Uitvalschermen aan de gevels mogen niet verder uitvallen dan de vergunde terrasdiepte met een maximum van 3 meter zodat de zichtbaarheid van de gevels groot genoeg blijft. Wanneer de diepte van een terras groter is dan de luifel mogen er geen parasols worden geplaatst als verlenging van de luifel. Dit beperkt het zicht op de hogere verdieping van een pand en op de naastgelegen panden. De minimale doorloophoogte moet 2,2 meter zijn.

figuur 12. een gevelterras in de Sassenstraat

Eilandterrassen

Een eilandterras is gescheiden van een horecapand door bijvoorbeeld een looppad, fietspad of rijweg. Eilandterrassen zijn uitsluitend mogelijk op grote open plekken; zoals pleinen of brede straten.

Ruimte om een eilandterras

Om ruimtelijk als een 'eiland' te functioneren, maar ook om de verkeersstromen in de openbare ruimte niet te belemmeren, wordt een veiligheidsmaat van 3,5 meter aangehouden als vrije ruimte rondom het terras. Op sommige locaties kan voor het deel tegenover het gevelterras een afwijkende minimale maat worden aangehouden, echter is dit bij voorkeur 2,5 meter en op trottoirs met voldoende alternatieven rondom altijd minimaal 1,5 meter ten behoeve van de voetgangerszone.

Positionering

Het uitgangspunt is dat een eilandterras is gepositioneerd in het verlengde van de eigen gevel. Door kleine pinnen toe te voegen in de bestrating is het voor ondernemers en handhavers helder wat het vergunde terrasgebied is.

Beperkte afscherming

Openheid en zichtbaarheid dragen bij aan het gastvrije karakter van een Zwols terras. Een eilandterras is van alle zijden te benaderen en dus is het belangrijk dat de uitstraling ook van alle zijden kwalitatief op orde is. Tussen terrassen die samen een eiland vormen, kan binnen het 'eiland' enige vorm van afscherming worden geplaatst.

Parasolvoeten

Om veiligheid en comfort te bieden mogen onder voorwaarden parasols worden geplaatst binnen de vergunde ruimte van het eilandterras. Dat betekent dat de gehele parasol binnen het terrasgebied valt. Parasols groter dan 16 vierkante meter (4x4m) zijn omgevingsvergunningplichtig.
Door verankering in de bestrating wordt veiligheid geboden bij harde wind. De randvoorwaarden voor de parasols en hun verankering worden opgenomen in de nadere regels voor terrassen.
Het uitgangspunt is het mogelijk maken van het ingraven van parasolvoeten, omdat dit veiliger is. Maatwerk is vereist om te bepalen waar parasolvoeten ingegraven kunnen worden en waar niet. Dit heeft onder andere te maken met de ondergrond. Ook de onderlinge afstand van de voeten moet nauwkeurig bepaald worden in overleg tussen ondernemer en de gemeente.

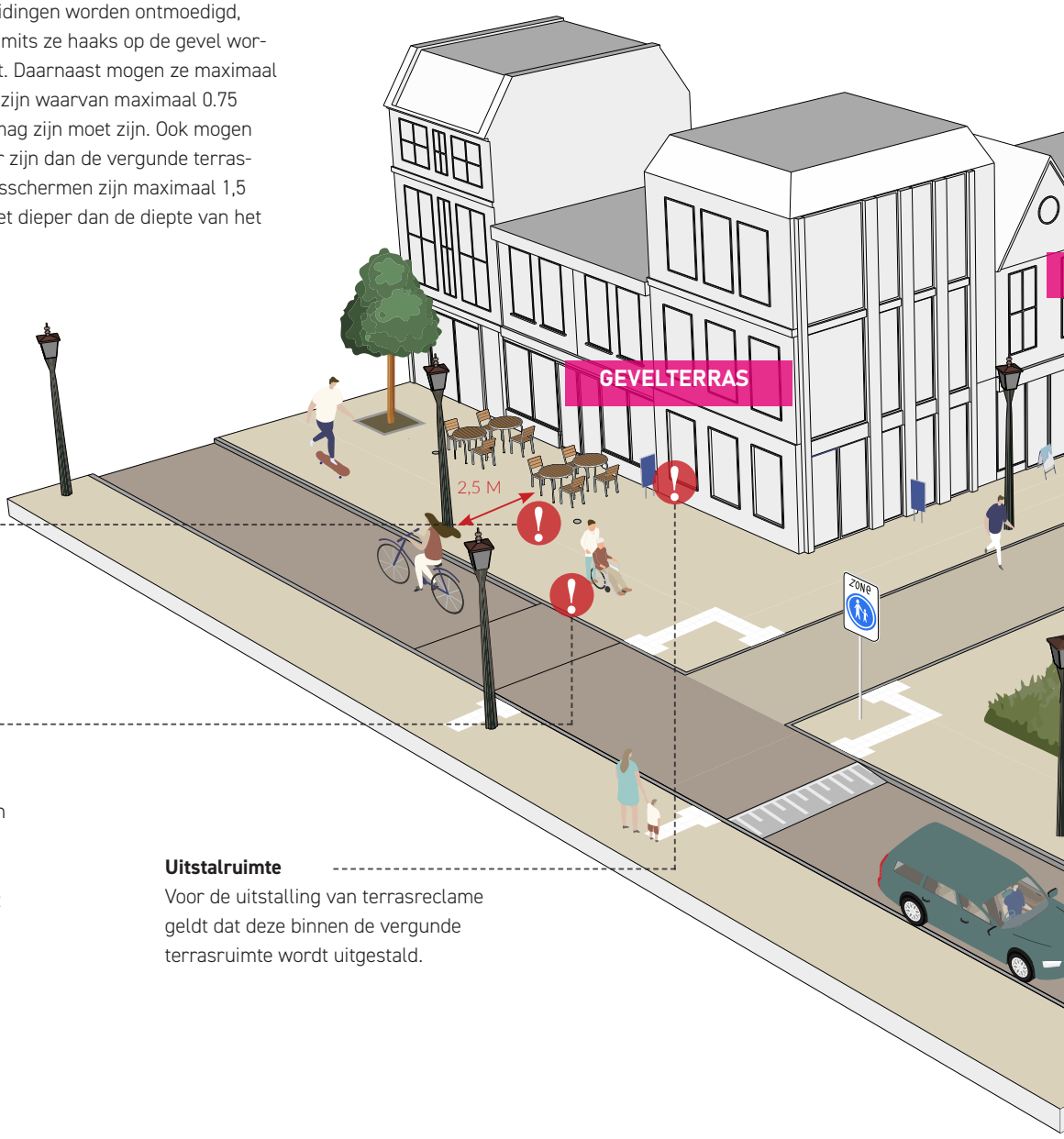
Onderscheidende terrassen

Onderscheidende terrassen zijn terrassen die bijvoorbeeld horen bij een experimenteel / innovatief horecaconcept en zich bevinden op een bijzondere locatie in stad zonder buurterrassen- of winkels. Dit kan bijvoorbeeld aan het water, op het gazon of bij een prominente stadsentree zijn. Uitgangspunt bij bijzondere terrassen is dan ook dat ze een positieve meerwaarde voor de plek vormen en een onderscheidende factor zijn voor de belevingswaarde van de stad.
Het gedachtegoed achter de visie geldt ook voor onderscheidende terrassen. In overleg met de gemeente is ruimte voor maatwerk.

Terrasafscheidingen gevelterras
Terrasafscheidingen worden ontmoedigd, maar mogen mits ze haaks op de gevel worden geplaatst. Daarnaast mogen ze maximaal 1,75 m. hoog zijn waarvan maximaal 0.75 meter dicht mag zijn moet zijn. Ook mogen ze niet langer zijn dan de vergunde terrasruimte. Terrasschermen zijn maximaal 1,5 m. diep en niet dieper dan de diepte van het gevelterras.

Terrasgrenzen
De vergunde terrasruimte is aangegeven met pinnen in de grond. Hierbinnnen dient het terras te worden opgesteld.

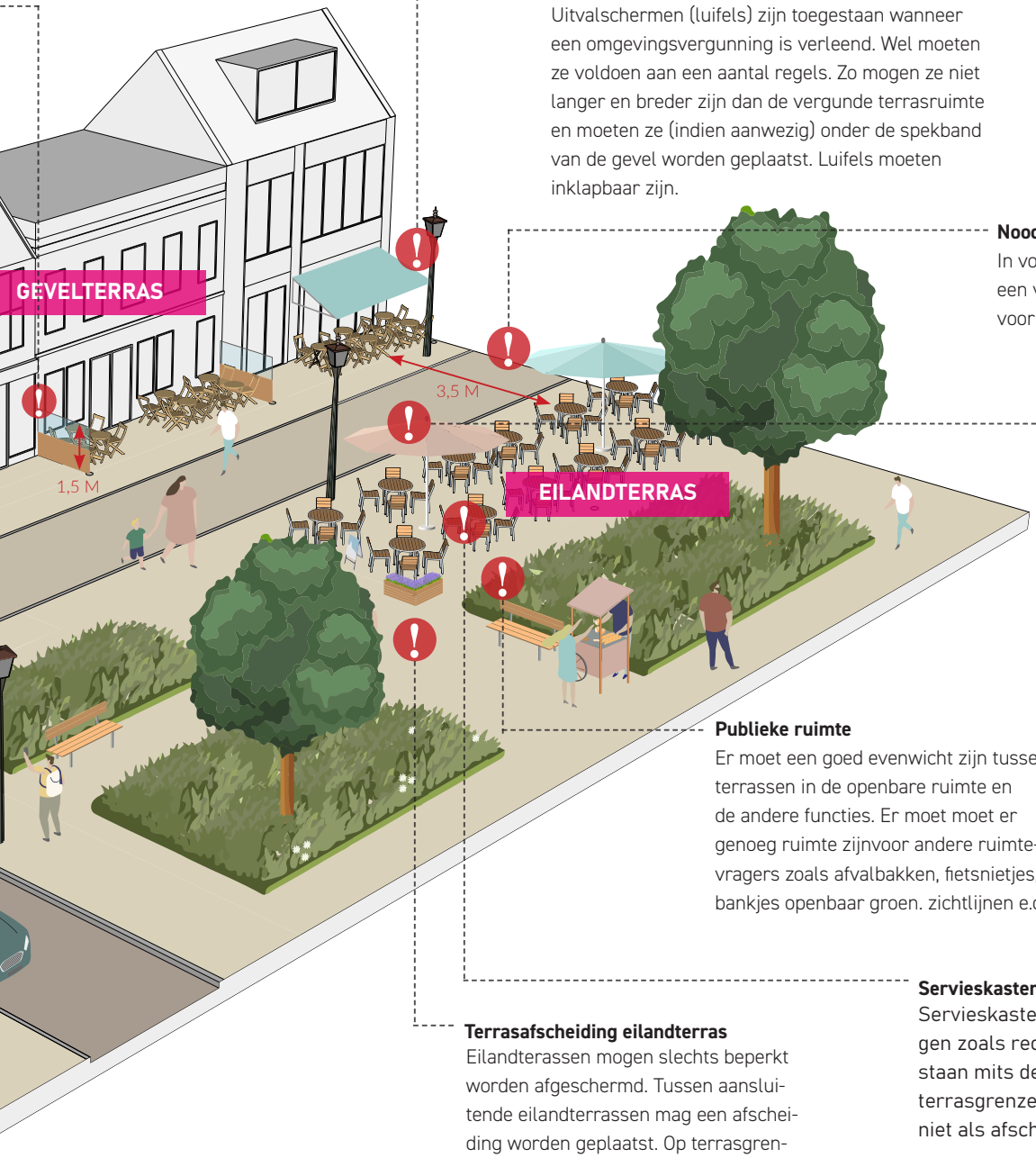
Vrije doorloopruimte
Bij voorkeur wordt 2,5 meter vrijgehouden voor een toegankelijke looproute zodat iedereen, ook personen met een rollator, kinderwagen, rolstoel of hulpmiddel gebruik kunnen maken van de straat. Bij beperkte ruimte moet dit minimaal 1,5 meter zijn.

Uitstalruimte
Voor de uitstalling van terrasreclame geldt dat deze binnen de vergunde terrasruimte wordt uitgestald.

Ruimtelijke opstelling van het terras

De ruimtelijke opstelling van het terras wordt op deze plaat in één overzicht duidelijk weergegeven. Nadere eisen over de kleurstelling en materiaal van het meubilair en andere terraselementen komen in de volgende paragraaf aan bod.

Uitvalschermen
Uitvalschermen (luifels) zijn toegestaan wanneer een omgevingsvergunning is verleend. Wel moeten ze voldoen aan een aantal regels. Zo mogen ze niet langer en breder zijn dan de vergunde terrasruimte en moeten ze (indien aanwezig) onder de spekband van de gevel worden geplaatst. Luifels moeten inklapbaar zijn.

Nood- en hulpdiensten
In voetgangersgebied moet er minimaal een vrije doorloopruimte zijn van 3,5 m. voor nood-en hulpdiensten.

Parasols
Parasols zijn toegestaan mits ze aan een aantal regels voldoen. Zo moeten ze minimaal een doorloophoogte hebben van 2,2 m. Ook moeten ze binnen de vergunde terrasgrenzen vallen. Daarnaast mogen ze zichtlijnen en het zicht van veiligheidscamera's niet belemmeren. Parasolvoeten mogen worden ingegraven, als hier toestemming voor is van de gemeente.

Publieke ruimte
Er moet een goed evenwicht zijn tussen terrassen in de openbare ruimte en de andere functies. Er moet moet er genoeg ruimte zijnvoor andere ruimtevragers zoals afvalbakken, fietsnietjes, bankjes openbaar groen. zichtlijnen e.d.

Servieskasten en andere uitstalinngen
Servieskasten en andere uitstallingen zoals reclameborden zijn toegestaan mits deze binnen de vergunde terrasgrenzen worden neergezet en niet als afscheiding worden gebruikt.

Terrasafscheiding eilandterras
Eilandterassen mogen slechts beperkt worden afgeschermd. Tussen aansluitende eilandterrassen mag een afscheiding worden geplaatst. Op terrasgrenzen met de straat / het plein mag geen terrasscherm worden geplaatst.

figuur 13. Ruimtelijke opstelling van gevel- en eilandterrassen in één overzicht

Café De Tagrijn
BILLAR
8

3.3 Beeldkwaliteit terrassen

In de kwaliteitsaspecten van de typen terrassen zoals in voorgaande paragraaf is benoemd, worden duidelijke uitgangspunten geformuleerd die de algemene kwaliteit van de terrassen moeten waarborgen. Deze vormen de basis voor de nadere beeldkwaliteitsaspecten van terrassen, welke meer specifiek ingaan op kleurgebruik, materiaalgebruik, type meubilair en bijvoorbeeld verlichting.

Waar de algemene kwaliteitsaspecten en de uitgangspunten per type terras vooral betrekking hebben op de positionering, indeling en plaatsing in de stad zijn de algemene beeldkwaliteitsaspecten specifieker en dienen als richtlijnen voor het aanschaffen van nieuw terrasmeubilair. De beeldkwaliteitsaspecten maken de algemene kwaliteitsaspecten specifieker en uitvoerbaar:

Uitgangspunten beeldkwaliteit

Het terras draagt bij aan de beleving en uitstraling van de (historische) binnenstad.

- Terrassen zijn te gast in de openbare ruimte en zijn duidelijk gedefinieerd als buitenruimte.
- Terrasmeubels dragen bij aan een toegankelijke en open uitstraling en sluiten het terras niet af van de openbare ruimte, zoals grote loungebanken aan de rand van het terras.
- Er is actieve interactie tussen het terras en de openbare ruimte, doordat aan de rand van het terras de zitplaatsen zijn gericht op de openbare ruimte.
- De bestrating waar het terras op staat blijft zichtbaar. Op sommige plekken vormt bestrating ook de grens van het terras (zoals op de Melkmarkt).

Het terras heeft een verzorgde uitstraling

- Terrassen staan netjes opgesteld binnen de vergunde ruimte.
- Het terrasmeubilair is van hoge kwaliteit en veroudert duurzaam.
- Aaneengesloten terrassen stemmen de mate van uitstalling met elkaar af, maar zorgen ook voor meubilair dat bijdraagt aan samenhang ten behoeve van een verzorgde uitstraling.
- Alle objecten, zo ook reclameborden, dienen te worden opgesteld binnen de vergunde ruimte.

Het terras is het uithangbord van de zaak

- Kleurgebruik is passend binnen de omgeving, met respect voor de historische uitstraling van de binnenstad.
- Reclame en logo's zijn beperkt mogelijk en zijn niet schreeuwerig, fel of overheersend in het straatbeeld. Het kleurgebruik dient in afstemming met de omgeving ingetogen te zijn.

Beeldkwaliteit terrassen in gemengde straten

figuur 14. Huidige verspreide terrassen in gemengde straten in de binnenstad (indicatief)

Voor terrassen die niet zijn geconcenteerd gelden bepaalde beeldkwaliteitseisen. Dit zijn de terrassen die voorkomen in winkelstraten, woonstraten en stegen in de stad. Deze terrassen nemen vaak een prominente plaats in het straatbeeld en zorgen voor afwisseling in een winkelstraat.
In deze straten komen voornamelijk gevelterrassen voor, maar in sommige bredere straten is ook ruimte voor een eilandterras.

Opstelling
De opstelling van het terras is in ieder geval binnen de vergunde terrasruimte en naar buiten (op de voorbijgangers) toe gericht.

Kleurstelling
Omdat de locatie vaak straten met historische panden betreft is het van belang dat de kleurstelling van terrasmeubilair, attributen en aankleding geen felle kleuren betreft en passend is in de omgeving.

Meubilair
Het meubilair van de terrassen is van hoge kwaliteit en verouderd duurzaam. Materialen die hierbij passen zijn: metaal, hout, rotan en duurzaam verouderend kunststof.

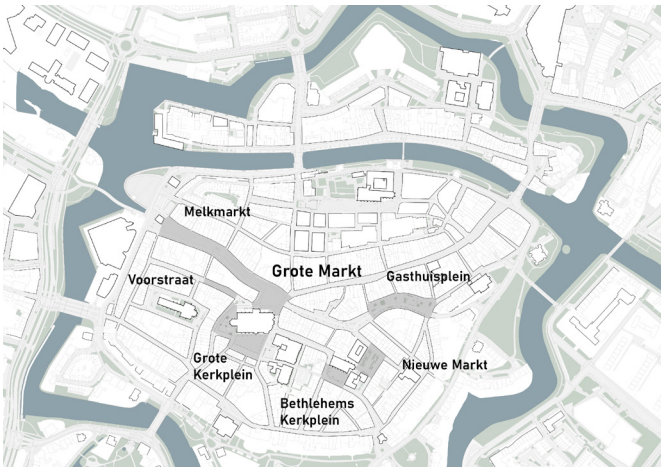
Meubilair is luchtig en licht van gewicht en makkelijk verplaatsbaar. De openbare ruimte blijft hierdoor goed zichtbaar. Losse tafeltjes en stoelen hebben de voorkeur en een bank mag parallel aan de gevel op het gevelterras worden geplaatst.

Beschutting
Om beschutting tegen wind te bieden kan een terrasscherm uitkomst bieden. Dit kan in straten en stegen slechts beperkt vanwege de beschikbare ruimte: niet voorbij de diepte van het gevelterras met een maximum van 1,5 meter diep en is maximaal 0.75m dicht. Bij een eilandterras is een scherm niet toegestaan om de openheid van het terras te waarborgen.
Luifels (uitvalschermen) aan de gevel worden aangevraagd met een omgevingsvergunning en getoetst door de Welstands- en Monumentencommissie. Een luifel mag niet voorbij de diepte van het gevelterras steken (tot maximaal 3 meter), is nooit terrasbreed en afgestemd op de gevelarchitectuur. Hiervoor wordt ook verwezen naar de Welstandsnota.

Verlichting
Sfeerverlichting is toegestaan, maar wel binnen de terrasgrenzen. Gekleurde verlichting is niet toegestaan.

Reclame
Reclame op luifels en parasols wordt ontmoedigd. Het logo van het etabillement op een ondergeschikte wijze op de luifel of op het parasol is denkbaar.

Beeldkwaliteit terrasconcentraties

figuur 15. Terrasconcentraties in de binnenstad

Er zijn plekken in de stad waar terrassen in grote of minder grote mate zijn geconcentreerd en waar meerdere horeca-zaken aan elkaar grenzen. De Grote Markt en Melkmarkt als belangrijkste stedelijke ruimtes in de stad zijn hier voorbeelden van. Daarnaast zijn ook het Gasthuisplein, Grote Kerkplein, Nieuwe Markt en Bethlehems Kerkplein voorbeelden van terrasconcentraties.

Bij de concentraties komt meestal een combinatie van gevelterrassen en een eilandterras, gescheiden door een voetgangerszone. In de Voorstraat staan gevelterrassen naast elkaar geconcentreerd.

De pleinen in de stad hebben ieder verschillende onderscheidende kwaliteiten. De terrassen dragen op een kwalitief hoogwaardige en passende wijze bij aan het karakter van het plein en een mate van samenhang en afstemming is in beide zones belangrijk om te zorgen dat de terrassen een kwalitatief hoogwaardige uitstraling hebben.

Naast de terrassen op de Grote Markt en Melkmarkt zijn er concentraties op pleinen met een meer kleinschalig of rustiger karakter. Enkele plekken zijn sterk gericht op horeca met terrassen (zoals het Bethlehems Kerkplein en de Voorstraat). Andere pleinen hebben ook een sterke rol als non-commerciële verblijfsruimte (zoals de Nieuwe Markt en het Grote Kerkplein) met veel publiek straatmeubilair. Het Gasthuisplein is weer meer gemengd, maar kent veel horeca aan de noordzijde.

Opstelling
Voor terrassen in concentraties geldt dat de opstelling van de terrassen is afgestemd met de naburige terrassen waar het een eilandterras mee vormt. Dit betekent dat de terrassen binnen de gehele vergunning uitstaan, dan wel even ver wanneer niet de gehele terrasruimte wordt opgesteld.

Kleurstelling
De pleinen op de Grote Markt en Melkmarkt worden gevormd door historische gevelwanden. Hier is het van belang dat de kleurstelling van parasols en terrasschermen, attributen en aankleding een ondergeschikte en ingetogen kleurstelling hebben en passend is in de omgeving. Ook op andere pleinen geldt dat panden historisch waardevol kunnen zijn. Hier wordt met de kleurstelling altijd rekening gehouden. Felle, fluoriserende kleuren doen afbreuk aan het historisch stadsgezicht en zijn niet passend op aanwezige terraselementen als parasols en luifels.

Meubilair
Het meubilair van de terrassen is van hout, metaal, duurzaam kunststof of rotan. Meubilair is luchtig en licht van gewicht en makkelijk verplaatsbaar. De openbare ruimte blijft hierdoor goed zichtbaar. Losse tafeltjes en stoelen hebben de voorkeur en een bank mag enkel parallel aan de gevel op het gevelterras worden geplaatst. Banken mogen onder voorwaarden op een groter eilandterras: banken mogen de terrasruimte niet naar buiten toe afschermen en dienen ook te voldoen aan een mate van luchtigheid en zijn ook licht van gewicht.

Beschutting
Om enige beschutting tegen wind te bieden kan een terrasscherm uitkomst bieden. Belangrijk is dat de historische gevels goed zichtbaar blijven.
Het terrasscherm gaat niet voorbij de diepte van het gevelterras, is maximaal 1,75 meter lang, waarvan maximaal 0,75 meter aan de onderzijde dicht is. Bij voorkeur is het terrasschern compleet transparant. Om de openheid van het terras te waarborgen zijn schermen bij een eilandterras niet toegestaan.

Luifels aan de gevel worden aangevraagd met een omgevingsvergunning en getoetst door de Welstands- en Monumentencommissie. Een luifel mag niet voorbij de diepte van het gevelterras steken.

Verlichting
Sfeerverlichting is toegestaan, maar wel binnen de terrasgrenzen. Gekleurde verlichting is niet toegestaan.

Reclame
Reclame kan afbreuk doen aan de kwaliteit van de openbare ruimte en het ruimtelijk beeld van de binnenstad. Een ondergeschikte verwijzing naar het logo van de zaak is niet ondenkbaar.
Reclame op luifels, parasols en terrasschermen van leveranciers wordt ontmoedigd ten behoeve van de uitstraling van de openbare ruimte in de stad. Indien toch wordt gekozen om reclame toe te passen wordt geadviseerd dit zo minimaal mogelijk en ondergeschikt toe te passen in niet meer dan 2 bij elkaar passende kleuren. Het betreft dan maximaal 25% van de luifel of parasol en bij voorkeur op de volant.

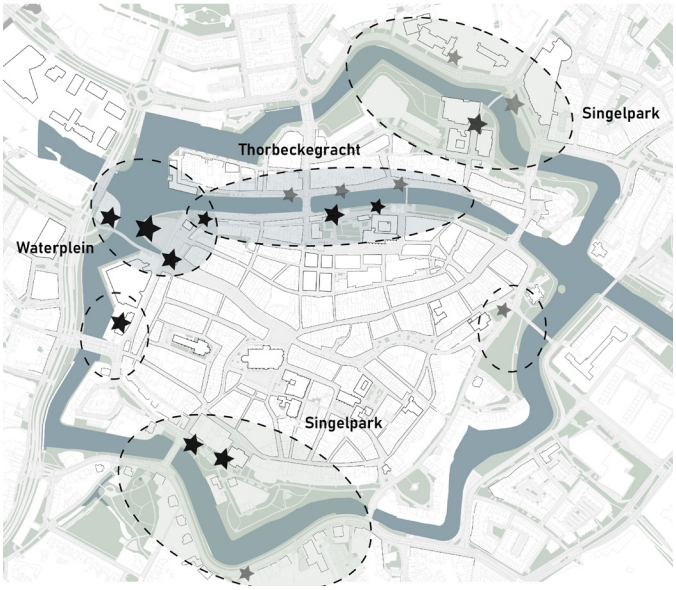

figuur 16. ingetogen kleuren, afstemming in formaat en kleur en zeer beperkte reclameuitingen zorgen voor een aantrekkelijke terrasconcentratie (bron: Jurjen Drenth photogtaphy)

Beeldkwaliteit onderscheidende terrassen

Zoals in eerdere hoofdstukken is benoemd, horen onderscheidende terrassen bij een experimenteel / innovatief of uniek horecaconcept en bevinden ze zich op een bijzondere locatie.

De uitstraling die daar bij hoort kan uiteenlopen. Een hoge mate van creativiteit van de ondernemer kan op deze plekken zorgen voor een grote toegevoegde waarde voor de stad. Dit kan op bijzondere plekken, omdat er vaak minder rekening hoeft te worden gehouden met de historische gevels in de binnenstad. Dit hoeft overigens niet altijd zo te zijn. Wanneer een terras met zijn uitstraling afbreuk doet aan het historisch stadsbeeld, voldoet het niet aan de gewenste beeldkwaliteit.
Bij bijzondere terrassen is veel mogelijk, als het onderscheidend, creatief en uniek is of passend bij de plek en daarmee een grote toegevoegde waarde is voor de stad. De inrichting van het onderscheidend terras wordt altijd besproken met de gemeente.

figuur 17 Onderscheidende terraslocaties in de binnenstad met zowel huidige locaties als kansrijke locaties. Deze afbeelding betreft een visiekaart en kunnen rechten aan worden ontleend.

figuur 18. onderscheidend terras in de binnentuin van een gebouw

GEMENGDE STRATEN

		gevelterras	eilandterras
OPSTELLING TERRAS		binnen de volledige vergunde ruimte	binnen de grenzen van de vergunde
KLEURSTELLING		geen fluoriserende kleuren	geen fluoriserende kleuren
MEUBILAIR	materiaal	metaal / hout / rotan / kunststof[1]	metaal / hout / rotan / kunststof[1]
	type meubilair	losse tafels en stoelen, bank tegen de gevel	losse tafels en stoelen
	*(lounge)banken	alleen parallel tegen de gevel	alleen geïntegreerd in het terras, naar 'buiten' gericht
	plantenbakken (max. 0,75m hoog[2])	alleen bij entree of ter vervanging van het terrasscherm	niet als afscheiding
BESCHUTTING	terrasscherm (max. 1,75m hoog)	max. 0.75m dicht en geen reclame	niet toegestaan
	parasols	binnen de vergunde ruimte, niet tegen historische gevels	binnen de vergunde ruimte
	luifels	binnen de vergunde ruimte, onderge-	NIET VAN TOEPASSING
VERLICHTING		toegestaan tegen de gevel, géén kleuren	toegestaan binnen het terras, géén kleuren
RECLAME		ondergeschikt op de parasol of luifel [3] (max. 25%), geen felle kleuren	ondergeschikt op de parasol of luifel[3] (max. 25%), geen felle kleuren

Beeldkwaliteittabel

Voor de beeldkwaliteit van terrassen in de binnenstad zijn richtlijnen opgesteld. In deze tabel worden deze in één overzicht weergegeven. De typen terraslocaties en terrassoorten hebben invloed op de richtlijnen.

TERRASCONCENTRATIES

gevelterras	eilandterras
binnen de volledige vergunde ruimte, afstemming met buren	binnen de volledige vergunde ruimte, afstemming met buren
ingetogen: bijvoorbeeld zwart, wit, grijs of gedekte basiskleuren	ingetogen: bijvoorbeeld zwart, wit, grijs of gedekte basiskleuren
metaal / hout / rotan / kunststof[1]	metaal / hout / rotan / kunststof[1]
losse tafels en stoelen, bank tegen de gevel	losse tafels en stoelen
alleen parallel tegen de gevel	alleen geïntegreerd in het terras, naar 'buiten' gericht
alleen bij entree of ter vervanging van het terrasscherm	niet als afscheiding
max. 0.75m dicht en geen reclame	max. 0.75m dicht, enkel toegestaan op de grens met naburig terras
binnen de vergunde ruimte	binnen de vergunde ruimte
binnen de vergunde ruimte, ondergeschikt aan gevel. vergunningplichtig	**NIET VAN TOEPASSING**
toegestaan tegen de gevel, géén kleuren	toegestaan binnen het terras, géén kleuren
ondergeschikt op de parasol of luifel[3] (max. 25%), in wit, zwart, grijstint	ondergeschikt op de parasol of luifel[3] (max. 25%), in wit, zwart, grijstint

ONDERSCHEIDENDE TERRASLOCATIES

onderscheidend terras

Voor onderscheidende terraslocaties gelden geen specifieke beeldkwaliteitsrichtlijnen. Met onderscheidende terrassen wordt ingezet op een hoge mate van creativiteit die passend is bij het horecaconcept, maar wel op een wijze die kwaliteit toevoegt aan de omgeving. Dit is nader toegelicht in de tekst op de vorige pagina.

Een onderscheidend terras vraagt om maatwerk. Hiervoor is afstemming met de gemeente nodig, waarbij wordt gekeken naar de kansen en mogelijkheden van de betreffende locatie.

[1] kunststof is toegestaan mits dit duurzaam kunststof is met een hoogwaardige uitstraling
[2] exclusief plant
[3] bij voorkeur op de volant

Vervolgaanpak

Deze visie biedt het kader voor de gewenste uitstraling en kwaliteit voor terrassen in de binnenstad. We verwachten van horecaondernemers dat op termijn (bij aanschaf van nieuw terrasmeubilair) hier uitvoering aan wordt gegeven. In de beleidsregels en nadere regels voor terrassen is uitgewerkt waar ondernemers aan moeten voldoen. Daarnaast gaan we op natuurlijke momenten gebiedsgericht aan de slag met kwaliteitsverbetering. De aanleiding kan hiervoor verschillen; herinrichting van het gebied, nieuwe situering van terrassen bijvoorbeeld door de komst van nieuwe horeca, toevoeging of aanpassing van groen, meer of minder ruimte voor (fiets)parkeren. Gebieden die hierin prioriteit hebben zijn de Nieuwe Markt, de Melkmarkt en de Grote Markt.

Ook gaan we voor een heldere plaatsaanduiding van terrassen kleine pinnen in de grond opnemen en oude pinnen verwijderen.

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Zwolle, mei 2024
onderdeel van Jouw Stukje Zwolle

tekst: afdeling Ruimtelijke Planvorming, team Atelier
afbeeldingen: gemeente Zwolle

Totstandkoming

Voor de totstandkoming van deze visie hebben gesprekken plaatsgevonden met (horeca)ondernemers, belangengroepen (KHN, ZwolleFonds, BBZ, Toegankelijk Zwolle, Vrienden van het Stadshart) en bewoners van het Stadshart.

Disclaimer

De inhoud van deze visie is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

HET REFTER
HET REFTER